

4. Державний архів Рівненської області (далі – ДАРО). – Ф. 165. – Оп. 1. – Спр. 24. Статистичні дані про стан товариств у м. Рівному, 1913-1914 рр.
5. ДАРО. – Ф. 359. – Оп. 1. – Спр. 11. Журнали засідань зборів уповноважених м. Дубно за 1911 р.
6. Высочайше утвержденные Городовое положение. 11 июня 1892 г. // ПСЗРИ. - Собрание 3-е. - Т.12. - СПб., 1895.- Отд. первое. - №8708. - С. 430-457.
7. Высочайше утвержденные Городовое положение. 16 июня 1870 г. // Полное собрание законов Российской империи (далее ПСЗРИ). - Собрание 2-е. - СПб., 1874. - Т.45. - Отд. первое. - №48498. - С. 821-839.
8. Полное собрание законов Российской империи. – Собрание второе. – СПб., 1866. – Т. XXXVIII. – Отделение первое. – 1863. – № 39928.
9. Обзор Волынской губернии за 1896 год. – Житомир: Волынская губернская типография, 1897. – 39 с.
10. Обзор Волынской губернии за 1902 год. – Житомир : Волынская губернская типография, 1903. – 78 с.
11. Обзор Волынской губернии за 1912 год. – Житомир: Волынская губернская типография, 1913. – 104 с.
12. Обзор Волынской губернии за 1913 год. – Житомир: Волынская губернская типография, 1914. – 97 с.
13. Луцьку 900 років. 1085 – 1985 : [збірник документів і матеріалів / упоряд.: Н. О. Болдирева, Н. В. Галій, І. В. Колесник та ін.]. – К. : Наукова думка, 1985. – 304 с., іл.
14. Бармак М. В. Формування російської імперської системи державної служби на українських землях (XVIII – XIX ст.) / М. В. Бармак. – Тернопіль, 2016. – 392 с.
15. Гуменюк А.О. Соціальна і національна структура міського населення Правобережної України (др. пол. XIX ст.)/ А. О. Гуменюк // Укр. іст. журн. – 1993. – № 10. – С. 77-85.
16. Кудь В. О. Повітові міста Волині як адміністративні центри (кінець XIX – початок XX ст) / В. О. Кудь // Актуальні проблеми розвитку міст та міського самоврядування (історія і сучасність) : тези міжнародної науково-практичної конференції (7 – 9 квітня 1993 р., Рівне). – Рівне : б. в., 1993. – С. 142 – 143.
17. Іващенко І. Я. Діяльність Київської міської думи (1917-1919 рр.): автореферат дис. ... канд. іст. наук: 07.00.01 / І. Я. Іващенко. - К., 2012. - 16 с.
18. Прищепя О. П. Міста Волині в другій половині XIX – на початку XX ст. : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / О. П. Прищепя. – Рівне, 2003. – 228 с.
19. Седляр А. В. Соціально-економічна діяльність органів міського самоврядування на Волині та Поділлі (1892 – 1918 рр.). : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 / А. В. Седляр. – Київ, 2009. – 228 с.

УДК 26 (477): 33

Янюк І. Ф.,

Здобувач кафедри стародавньої та середньовічної історії

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДІЯЛЬНОСТІ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ У СФЕРІ ЕКОНОМІЧНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ

Митрополит Андрей Шептицький приділяв значну увагу економічному розвитку українських земель. Незважаючи на певний опір, який він відчував у своїх стараннях допомогти розвиватися приватним підприємствам, що перебували у власності українців, йому вдалося здійснити вагомий вклад у розвиток економічного добробуту.

Вірним помічником митрополита у цій справі був його "господарський адміністратор" Тит Войнаровський [1, с. 135], він вважав збільшення частки власності українських селян у загальному земельному фонді західноукраїнських земель шляхом до забезпечення економічної самостійності українців. Найкращим шляхом досягнення цієї мети він вважав парцеляцію маєтків поміщиків [2, арк. 2].

Загалом участь А. Шептицького та Т. Войнаровського в економічному житті західноукраїнських земель важко переоцінити. Яскравим прикладом служить розпорядження митрополита викупити і розпарцелювати між селянами понад 40 тис. моргів землі від польських дідичів на Снятинщині, Коломийщині, Городенщині, Станіславщині та Львівщині, яке виконав Т. Войнаровський [1, с. 135].

Задля розвитку української кооперації керівництво Греко-католицької церкви засновувало різні підприємства, в основному це були кооперативи, які працювали у фінансовій сфері. Зокрема, воно брало активну участь в заснуванні та управлінні "Крайового союзу кредитового"[3, с. 149].

У 1907 р. засновано парцеляційне товариство "Земля" [4, арк. 3] (з 1924 р. кооперативний банк "Земля") [5, арк. 3 зв.] у Львові. Т. Войнаровський був одним із його засновників та керівників [6, арк. 1 зв.]. Товариство виконувало одразу дві функції – сприяло переходу земельних площ у власність українців шляхом парцеляції маєтків великих землевласників, а також, заробляючи у фінансовій сфері певні кошти, фінансувало культуру та освіту українців.

Митрополит А. Шептицький особисто виступив одним із засновників Іпотечного банку [7, арк. 25]. Після заснування капіталізація цього кооперативу становила 1 млн австрійських крон [7, арк. 27].

Після закінчення української революції в банку розпочалися проблеми із докапіталізацією [7, арк. 27]. Тоді А. Шептицький додав свої 5 млн польських злотих, яких не вистачало для повноцінного функціонування банку, а ніхто в тих умовах не міг більше назбирати таку суму [8, с. 22].

Через підприємства, власниками яких, було греко-католицьке духовенство, (парцеляційне товариство "Земля", Іпотечний Банк та ін.) першого травня 1922 р. у Львові засновано товариство "Зілля", основним завданням якого було збирання і продаж лікарських трав [9, арк. 1]. Акціонерами цього товариства були й діячі української культури та науки, зокрема і молодий Іван Крип'якевич [9, арк. 4]. Діяльність цього товариства давала їм можливість підтримувати їх матеріальний стан у роки польської окупації.

Певний час митрополит А. Шептицький був почесним президентом товариства "Дністер" [10, с. 96], яке виконувало важливу роль у системі українського кооперативного руху. Також митрополит надавав свій протекторат страховій компанії "Карпатія" (заснованій 1911 р.), до складу керівництва якого, входив і Т. Войнаровський [10, с. 98].

У міжвоєнний період Т. Войнаровський здійснював керівництво товариством "Сільський господар". Також Т. Войнаровський за свої кошти допомагав здобути освіту багатьом представникам української інтелігенції [11, арк. 3].

Отже, Греко-католицька в особі її тодішнього керівництва А. Шептицького та Т. Войнаровського відіграла важливу роль в економічному житті України першої половини ХХ ст. А. Шептицький був одним із ідеологів українських економічних процесів. Керівництво церкви у різній мірі долучилися до утворення та функціонування багатьох підприємств, що діяли на території західноукраїнських земель, зокрема і кооперативного банку "Земля".

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ:

1. Витанович І. Історія українського кооперативного руху / І. Витанович. – Нью-Йорк: Товариство Української кооперації, 1964. – 624 с.
2. Центральний державний історичний архів України у м. Львові (далі – ЦДІАЛ України), ф. 309, оп. 1, од. зб. 1182, 71 арк.
3. Гавліч І. Б. Українська кредитна кооперація у Східній Галичині (остання третина ХІХ ст. – 1914 р.) [Електронний ресурс] / І. Б. Гавліч // Тернопіль. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/1563/1/dis.%D0%B3%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D1%87.PDF>.
4. ЦДІАЛ України, ф. 845, оп. 1, спр. 11, 10 арк.
5. Там само, спр. 21, 9 арк.
6. Там само, спр. 124, 39 арк.
7. Там само, спр. 1, 124 арк.
8. Качор А. Роля духовенства і церкви в економічному відродженні Західної України / А. Качор. – Вінніпег: УВАН, 1992. – 343 с. – (Літопис УВАН; ч. 30). – 40 с.
9. ЦДІАЛ України, ф. 845, оп. 1, спр. 185, 14 арк.
10. Василик І. Б. Роль економічних товариств і організацій у процесі формуванні української політичної еліти Східної Галичини наприкінці ХІХ – початку ХХ ст. / І. Б. Василик. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – 2008. – № 14. – С. 94–99.
11. ЦДІАЛ України, ф. 302, оп. 1 од. зб. 525, 112 арк.

УДК 94:342.7 (477)

Турчик О. В.,

студентка Інституту післядипломної освіти

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ДЖЕРЕЛА ПРАВА В УКРАЇНІ

Відповідно до ст. 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» практика ЄСПЛ повинна застосовуватись під час здійснення розгляду справ як джерело права. Однак, виникають сумніви щодо ефективності застосування даної норми на практиці. Як свідчить практика, існують різні підходи до розуміння юристами-практиками та самими суддями положень ст. 17 ЗУ «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». Так, наприклад, відомі непоодинокі випадки різного застосування практики ЄСПЛ, одним і тим самим судом (Апеляційним судом Київської області) при вирішенні однакових справ. Наведемо приклади